

DOI [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-15\(44\)-206-219](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-15(44)-206-219)
УДК 378

Молчанюк Ольга Василівна,

доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри природничих дисциплін
Харківської гуманітарно-педагогічної академії.
Харків, Україна.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-4695-9917>
ov888@ukr.net

Пальчик Оксана Олександрівна,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
доцент кафедри природничих дисциплін
Харківської гуманітарно-педагогічної академії.
Харків, Україна.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7282-9374>
oksanapalchik@ukr.net

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ПЕРСПЕКТИВНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Анотація. У статті розглянуто проектну діяльність, як перспективну складову освітнього процесу. Проаналізовано теоретичні основи проектування педагогічного процесу. Наголошено на тому, що специфічною діяльністю майбутнього педагога є освітня, творча (проектна, конструктивно-проектувальна діяльність тощо), практична, позааудиторна діяльність тощо. Зроблено акцент на проектну діяльність майбутнього педагога. Схарактеризовано головну мету проектування, яка полягає у створенні технології, що забезпечує розвиток учасників освітнього процесу, робить його оптимальним і дієвим. Зазначено, що діяльність педагогічного проектування складається з таких етапів: створення нормативної моделі навчання; формування нормативної моделі навчання одного з навчальних предметів; відтворення проекту курсу навчання; опис курсу навчання; створення заключного проекту. Від побудови проекту педагогічної системи залежить результативність освітнього процесу, якість знань, рівень мотивації й рівень пізнавальної активності учасників процесу. Зазначено, що створення проекту має бути підкорене реальним потребам, інтересам і можливостям здобувачів вищої освіти. Створення проекту з початку і до кінця передбачає різні види діяльності здобувачів вищої освіти –

планування, захист гіпотез, моделювання, пошук і добір навчальних матеріалів, вибір форми та засобу представлення кінцевого результату проєкту, втілення проєкту в життя. Обґрунтовано, що діяльність з проєктування – це процес раціонального пізнання світу, процес власних відкриттів, які впливають на розвиток інтелекту особистості. Викладач є творцем системи проєктно-пошукової діяльності здобувачів вищої освіти, а це дасть можливість їм стати активними творцями, а не пасивними слухачами. Зроблено висновок, що досвід проєктної діяльності є внутрішнім результатом, який у майбутньому перетвориться на компетенції й цінності.

Ключові слова: діяльність; проєктна діяльність; проєктування; проєкт; функції педагога.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку педагогічної освіти важливе значення надається процесу оптимального вибору методів, форм і засобів впливу на особистість, що сприяє формуванню цілісної системи універсальних знань, умінь і навичок, а також досвіду самостійної різнопланової діяльності й особистої відповідальності здобувачів вищої освіти, тобто ключових компетентностей, якими визначається сучасна якість освіти.

Основна мета сучасної системи педагогічної вищої освіти – орієнтація на підготовку конкурентоспроможного фахівця, здатного відповідально здійснювати професійну діяльність тощо.

Посилаючись на вищезазначене, запевняємо, що мета педагога має бути акцентована на зміні майбутнього фахівця в інтелектуальній та дієво-практичній сферах. При цьому діяльність педагога, що прийняв таку цільову установку, піддається кардинальній реорганізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз праць Л. Біди, І. Зязюна, Г. Пономарьової та інших засвідчив, що діяльність – це форма активного, творчого ставлення людини до навколишнього світу й самої себе з метою таких змін, перетворень, які б сприяли покращенню життя. На підставі аналізу досліджень учених зазначаємо той факт, що ефективність діяльності педагога досягається завдяки оптимальному рівню інтелектуального розвитку; цілісному, когнітивному стилю з високим показником диференціації; гнучкості мислення; активності, високому темпу реакції; емоційній стійкості; високому рівню саморегуляції тощо.

Зазначаємо, що специфічною діяльністю майбутнього педагога є

освітня, творча (проектна, конструктивно-проектувальна діяльність тощо), практична, позааудиторна діяльність тощо. Зробимо акцент на проектну діяльність майбутнього педагога.

Проектування в загальному його розумінні – це науково обґрунтоване конструювання системи параметрів майбутнього об'єкта або якісно нового стану існуючого прототипу, прообразу передбачуваного або можливого об'єкта, стану чи процесу в єдності зі шляхами його досягнення [5].

В основі проектування лежить усвідомлення певної навчальної інформації, але цей процес потребує організації, моделювання, тому що складно помічати основні й поточні цілі та завдання, віднаходити шляхи їх вирішення, обирати оптимальні при наявності альтернативи.

Теоретичні основи проектування педагогічного процесу висвітленню у працях П. Атаманчука, В. Безрукової, І. Волкова, В. Галузинського, О. Киричука, В. Краєвського, О. Лігоцького, Є. Суркова, Г. Сухобської та інших учених. Психолого-педагогічне проектування навчання як теоретична система виходить із позицій, розроблених В. Бондарем, В. Давидовим, Г. Кіт, Ю. Машбицем, І. Підласим, Г. Щедровицьким та іншими. Концепція проектування навчання розглядається як особливий вид групової діяльності: власне навчальна (управлінська) й учіння.

Загальні питання соціального проектування вивчали М. Аітов, Т. Антонюк, Ю. Ємельянов, М. Лапін, Ж. Тощенко. Проектування педагогічних систем внутрішньошкільного управління розглянуто у працях С. Гільманова, Ю. Лівшиць, О. Моїсеєва, Т. Сущенко. Питанням проектування засобів для управління навчальною і навчально-творчою діяльністю присвячені роботи Л. Закоти, В. Костіної, Л. Ричкової, В. Сипченка, К. Яресько.

Ю. Кулюткін та В. Онушкін зробили спробу дати визначення проектування педагогічної діяльності. Вони вважають, що проектування педагогічної діяльності передбачає побудову можливої моделі взаємодії з учнями, коректування якої здійснюється на основі педагогічного передбачення, прогнозування процесу взаємодії та його результатів. В. Безруковою підготовлено посібник з проективної педагогіки для системи профтехосвіти. Процес проектування пов'язують також із педагогічною діяльністю, оскільки деякі вчені (В. Загвязинський, В. Кан-Калик, В. Краєвський, М. Поташник та інші) розкривають функції педагога (інформаційної, комунікативної, організаторської, конструктивної, прогностичної тощо), обґрунтовують важливість проективних знань, умінь і навичок [5].

На основі теорії педагогічного управління (В. Сластенін, Л. Спірін, Г. Сухобська та інші) психолого-педагогічне проектування розглядається

як важливий елемент управлінської діяльності педагога як керівника.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні думки, про те, що проектна діяльність є перспективною складовою освітнього процесу.

Відповідно до поставленої мети у статті поставлено такі **завдання**: проаналізувати психолого-педагогічну літературу щодо організації проектної діяльності в закладах освіти; здійснити аналіз досліджень учених, стосовно визначення етапів проектної діяльності; довести що система проектування є динамічною організаційно-педагогічною системою (як процес і як результат).

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

За організації проектної діяльності здобувачів вищої освіти передбачається реалізація дидактичної, пізнавальної, розвивальної і виховної мети, що конкретизується відповідними завданнями (див. табл.).

Таблиця

Освітня мета реалізації проектної діяльності

1	Дидактична	Пізнавальна	Розвивальна	Виховна
1	2	3	4	5
ЗАВДАННЯ	Ознайомлювати зі способами роботи з інформацією	Посилювати мотивацію здобувачів вищої освіти до здобуття нових знань	Виробляти інтелектуальні вміння	Виховувати загальнолюдські цінності, екологічну культуру, духовність
	Формувати вміння репрезентувати результати власної діяльності	Формувати вміння захищати власні ідеї	Розвивати творчі здібності	Формувати комунікативні навички

Продовження таблиці

1	2	3	4	5
ЗАВДАННЯ	Виробляти конструктивні вміння	Формувати навички аналізу й синтезу	Удосконалювати комунікативні вміння й навички	Формувати власний погляд в ситуації, що склалася
	Формувати навички самоосвіти, самоорганізації й рефлексії	Формувати емоційно-вольову сферу й систему цінностей	Розвивати пізнавальні інтереси	Усвідомлювати власну користь у процесі вирішення ситуації що склалася

Отже, аналізуючи вищезазначене, можна сформулювати головну мету проектування. Вона полягає у створенні технології, яка забезпечує розвиток учасників освітнього процесу, робить його оптимальним і дієвим.

Із нашого погляду, у вищезазначеному аспекті важливо свідчити не просто мету, а про мету – мотивів особистості. У процесі проектування важливо задовольнити пізнавальний інтерес, самореалізуватися, досягти певного успіху в діяльності, причому відчуття досягнення успіху в більшості випадків переважає над пізнавальними мотивами.

Проектування становить багатостадійний (багатоетапний) динамічний, послідовний процес, що відбувається в часі.

Як зазначають більшість учених, діяльність педагогічного проектування складається з таких етапів: створення нормативної моделі навчання; формування нормативної моделі навчання одного з навчальних предметів; відтворення проекту курсу навчання; опис курсу навчання; створення заключного проекту [1], [2], [5].

І. Шапошнікова пропонує технологію навчання здобувачів вищої освіти проектної діяльності, у якій виділяє такі етапи [6, с. 59]: планування – формування навичок створення плану майбутньої діяльності навчання; формування навичок побудови проекту майбутнього заняття як сукупності сконструйованих навчальних ситуацій; конструювання прогностичної моделі спільної діяльності учасників освітнього процесу (мікро-діяльності).

Переважна більшість авторів виділяють три об'єкти педагогічного проектування: педагогічна система; педагогічний процес; педагогічна ситуація. Учені пропонують такі етапи і форми педагогічного проектування: педагогічне моделювання (створення моделі) – розробка цілей (загальної ідеї), створення педагогічних систем, процесів або ситуацій і загальних шляхів їх досягнення; педагогічне проектування (створення проєкту) – подальша розробка створеної моделі й доведення її до рівня практичного застосування; педагогічне конструювання (створення конструкта) – подальша деталізація створеного проєкту, яка наближає його до використання в конкретних умовах реальними учасниками виховних відносин.

Отже, аналіз етапів педагогічного проектування доводить, що головними в даній діяльності є етапи моделювання, проектування й конструювання, що наближає його до рівня технології.

Спираючись на досвід В. Безрукової, В. Беспалька, І. Лернера, В. Краєвського та інших авторів, В. Костіна розробила технологію педагогічного проектування засобів управління навчально-пізнавальною діяльністю особистості [4, с. 66].

Під час проектування зазначених засобів автор виділяє такі етапи проєктної діяльності: аналогізування – діяльність, спрямована на пошук аналога майбутньої моделі; моделювання – діяльність, яка передбачає створення моделі на основі аналога; конструювання – діяльність, що зумовлює виникнення конкретного засобу на основі розробленої моделі управління навчально-пізнавальною діяльністю особистістю, що можна використовувати в педагогічному процесі.

Аналізуючи зазначені етапи педагогічного проектування, ми маємо можливість стверджувати, що система проектування є динамічною організаційно-педагогічною системою (як процес і як результат). З нашого погляду, в закладі вищої освіти проектування як процес, передбачає низку послідовних етапів, а результатом цього процесу є розроблений проєкт.

Отже, на підставі досвіду В. Безрукової, В. Беспалька, В. Краєвського, В. Костіної, О. Петрова та інших учених нами розроблено технологію проектування засобів оптимізації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що передбачає відображення певної послідовності етапів проєктної діяльності педагога. З нашого погляду, для забезпечення кожного етапу педагог-дослідник має володіти спеціальними прийомами навчання тощо. Проектування завжди передбачає використання широкого спектра проблемних, дослідницьких, пошукових методів, які спрямовані на

реальний практичний результат.

Під час проектування обов'язковим є: наявність проблеми, яка вимагає інтегрованого знання, дослідницького пошуку рішення; теоретична, практична, пізнавальна значимість передбачуваних результатів; структурування змістової частини проекту з указівкою поетапних результатів; використання дослідницьких методів; захист і реалізація проекту.

З позицій кібернетики проектування – це керований процес, отже, система проектування є керованою організаційно-педагогічною системою. Мета її полягає у створенні й реалізації оптимального процесу навчання, побудованому на суб'єкт-суб'єктній взаємодії. Зазначена взаємодія породжує колективне мислення, систему комунікативних процесів. У результаті чого зворотний зв'язок є не просто констатацією та обговоренням помилок, невдач здобувача вищої освіти, але, насамперед, позитивною програмою, орієнтованою на зміну самооцінки особистості, його інтересів у напрямі відповідного самовираження та об'єднання в колектив для спільної діяльності.

Результатами педагогічного проектування має бути не той об'єкт або суб'єкт, який має бути створений або сформований, а лише його проект у вигляді концепцій розвитку закладу вищої освіти, плану діяльності.

Поняття проекту в різних дослідженнях, моделях та стандартах може трактуватись з урахуванням різних аспектів, позицій. В широкому сенсі, під проектами можна вважати будь-яку діяльність, яка призводить до певних змін. Науковці зазначають, що поняття проекту може мінятись залежно від визначених завдань, запланованих результатів, секторів економіки тощо.

Проект – це унікальна сукупність скоординованих дій (робіт) з певними початком та закінченням, що здійснюється певною особою або організацією для досягнення певної мети у заздалегідь визначені термін, витрати та параметри виконання (Британський стандарт BS 6079-1:2000); проект – це особлива форма здійснення цілеспрямованих змін, яка передбачає що ці зміни повинні бути реалізовані в рамках певних обмежень за строками, вартістю та характеристиками очікуваних результатів (А. Товб, Г. Цинес); проект – це цілеспрямоване, заздалегідь розроблене та заплановане створення або модернізація фізичних об'єктів, технологічних процесів, технічної та організаційної документації для них, матеріальних, фінансових, трудових та інших ресурсів, а також управлінських рішень і заходів з їх виконання (І. Мазур, В. Шапіро,

Н. Ольдерогге); проєкт – це певне завдання з визначеними вихідними даними та необхідними результатами (цілями), що обумовлюють спосіб її рішення (кодекс знань про управління проєктами) тощо.

Аналізуючи, найбільш поширені визначення поняття «проєкт» можна виділити такі основні критерії, які покладені в їх основу: проєкт як певний тривалий процес; процес як сукупність певних дій; проєкт як певний вид діяльності; проєкт як певне підприємство.

Специфічними особливостями сучасного проєкту є: педагогічний проєкт передбачає єдність теорії і практики організації процесу навчання; проєкт має фіксувати доступний рівень виконання відповідних дій; в основі педагогічного проєктування лежить особистісно розвивальна взаємодія, що оптимізує процес учасників освітнього процесу.

Від побудови проєкту педагогічної системи залежить результативність освітнього процесу, якість знань, рівень мотивації й рівень пізнавальної активності учасників процесу. Створення проєкту має бути підкорене реальним потребам, інтересам і можливостям здобувачів вищої освіти. Окрім того створення проєкту з початку і до кінця передбачає різні види діяльності здобувачів вищої освіти – планування, захист гіпотез, моделювання, пошук і добір навчальних матеріалів, вибір форми та засобу представлення кінцевого результату проєкту, втілення проєкту в життя. Здобувачі вищої освіти обов'язково повинні бути співавторами проєкту. Діяльність з проєктування – це процес раціонального пізнання світу, процес власних відкриттів, які впливають на розвиток інтелекту особистості. Викладач є творцем системи проєктно-пошукової діяльності здобувачів вищої освіти, а це дасть можливість їм стати активними творцями, а не пасивними слухачами.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Для вирішення поставленої мети використано аналітичні методи: історико-логічний – під час вивчення теоретичних основ проблеми дослідження; теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, класифікація й узагальнення інформації з філософської, психологічної, педагогічної літератури та методичних джерел в аспекті досліджуваної проблеми з метою формування його концептуальних положень; систематизація й узагальнення власного педагогічного досвіду, моделювання, на підставі яких сформовано власний погляд на поставлену проблему; емпіричні (опитування, педагогічне спостереження, бесіда, анкетування, інтерв'ювання, дискусія) тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Проектна діяльність майбутніх педагогів сприяє формуванню таких універсальних навчальних дій:

а) проєктувальні – осмислювання завдання, планування етапів майбутньої діяльності, прогнозування її результатів і наслідків;

б) дослідницькі – самостійний пошук необхідної інформації в енциклопедіях, у бібліотечних каталогах, в Інтернеті, пошук інформації, якої немає в педагога-керівника проєкту, фахівця, структурування інформації, визначення головного;

в) кооперативні – взаємодія з учасниками проєкту, надання взаємодопомоги в групі при виконанні завдань, пошук компромісного рішення;

г) комунікативні – уміння слухати й розуміти співрозмовників, доповідачів, вступати в діалог, ставити запитання, брати участь у дискусії, виражати себе;

д) експериментальні – організація робочого місця, добір необхідного встаткування, добір і підготовка матеріалів, проведення власного експерименту, спостереження за його перебігом, вимір параметрів, осмислення й аналіз отриманих результатів;

е) рефлексивні – осмислення власної діяльності (її процесу та проміжних результатів), здійснення самооцінки;

ж) репрезентаційні – побудова усного повідомлення звіту про проведену роботу, вибір різних засобів унаочнення під час виступу, навички монологічного мовлення, відповіді на незаплановані питання.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Проект виступає тим засобом, за допомогою якого може здійснюватися регулювання та контроль за перебігом освітньої діяльності здобувачів вищої освіти.

Очевидно, що проєктування обов'язково охоплює всі компоненти педагогічної системи від мети, змісту, принципів, методів, форм, видів навчання, завершуючись цілісним педагогічним процесом. Щоб активно брати участь у проєктуванні та реалізації на практиці нових методів і форм, необхідно вміти аналізувати наукову інформацію про якість функціонування будь-якої системи навчання і виховання.

Зовнішній результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності. Досвід проєктної діяльності є внутрішнім

результатом який у майбутньому перетвориться на компетенції й цінності.

Перспективи подальших досліджень. Досліджувана проблема є багатоаспектною й не вичерпується пропонованою працею. Перспективним, на наш погляд, є вивчення питань класифікації сучасних освітніх проектів за основними критеріям, а також типових умов, які дозволять відрізнити їх один від одного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Л. С. Василевська, «Проектна діяльність методиста як засіб удосконалення професійної майстерності педагогів», *Наукові записки Ніжинського держ. ун-ту ім. Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки*, № 6, с. 162–168, 2012. [Електронний ресурс]. Доступно: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzspp_2012_6_32.pdf
- [2] І. Г. Єрмаков, С. М. Шевцова, *Метод проектів у контексті життєвих результатів діяльності учнів. Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: наук.-метод. посіб.*; С. М. Шевцової, І. Г. Єрмакова, О. В. Батечко, В. О. Жадька; Ред. Київ, Україна: Департамент, 2008, 520 с.
- [3] С. С. Ізбаш, «Проектна діяльність як фактор соціально-професійної адаптації студентів педагогічного університету»: дис. канд. наук: 13.00.04; Мелітопольський держ. пед. ун-т. Мелітополь, 2007, 290 арк.
- [4] В. В. Костіна, «Педагогічне проектування засобів управління навчально-пізнавальною діяльністю старшокласників»: дис. канд. наук: 13.00.09. Харків, 2002, 161 с.
- [5] О. В. Молчанюк, «Проектування засобів оптимізації процесу навчання з природничих дисциплін у вищих навчальних закладах I–II рівнів акредитації»: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук: 13.00.09; Волинський держ. ун-т ім. Л. Українки. Луцьк, 2005, 20 с.
- [6] І. М. Шапошнікова, «Підвищення ефективності підготовки майбутніх вчителів початкової школи до проектування уроку»: дис. канд. наук: 13.00.01. Київ, 1993, 149 с.

PROJECT WORK AS A PROMISING COMPONENT IN EDUCATIONAL PROCESS

Olha Molchaniuk,

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of Sciences Department
Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy.
Kharkiv, Ukraine.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-4695-9917>
ov888@ukr.net

Oksana Pal'chyk,

Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Sciences Department
Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy.
Kharkiv, Ukraine.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7282-9374>
oksanapalchik@ukr.net

Abstract. The article considers project work as a promising component of the educational process. The theoretical bases of designing pedagogical process are analyzed. It is emphasized that the specific activities of future teachers are educational, creative (project, constructive-design activity, etc.), practical, extracurricular activities, etc. The emphasis is on the project work of future teachers. The main purpose of projecting is characterized, which is to create a technology that ensures development of participants in educational process and makes it optimal and effective. It is noted that pedagogical projecting consists of the following stages: creating a normative model of teaching; forming a normative model of teaching one of the subjects; reproducing the project of a training course; describing the course; creating the final project. The effectiveness of educational process, the quality of knowledge, the level of motivation and the level of cognitive activity of students depend on constructing a project of pedagogical system. It is noted that a project should be subordinate to real needs, interests and opportunities of students. Creating a project from beginning to end involves different activities of higher education – planning, hypothesis defense, modeling, searching and selecting educational materials, choosing forms and means of presenting the final result of the project, implementating the project. It is substantiated that projecting is a process of rational cognition of the world, a process of discoveries that influence the development of a person's intellect. The teacher creates the system of project and research activities of students, thus making them active creators, not passive students. It is concluded that project

experience is an internal result, which in the future will turn into competencies and values.

Keywords: activity; project work; projecting; project; functions of a teacher.

ПРОЕКТНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ – ПЕРСПЕКТИВНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

Молчанюк Ольга Васильевна,

доктор педагогических наук, доцент,
заведующая кафедрой естественных дисциплин
Харьковской гуманитарно-педагогической академии.
Харьков, Украина.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-4695-9917>
ov888@ukr.net

Пальчик Оксана Александровна,

кандидат сельскохозяйственных наук, доцент,
доцент кафедры естественных дисциплин
Харьковской гуманитарно-педагогической академии.
Харьков, Украина.

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7282-9374>
oksanapalchik@ukr.net

Аннотация. В статье рассмотрена проектная деятельность, как перспективная составляющая образовательного процесса. Проанализированы теоретические основы проектирования педагогического процесса. Отмечено, что специфической деятельностью будущего педагога является образовательная, творческая (проектная, конструктивно-проектная деятельность и т.д.), практическая, позааудиторная деятельность и т.д. Сделан акцент на проектную деятельность будущего педагога. Дана характеристика главной цели проектирования, которая заключается в создании технологии, которая обеспечивает развитие участников образовательного процесса, делает его оптимальным и действенным. Отмечено, что деятельность педагогического проектирования состоит из таких этапов: создание нормативной модели учебы; формирование нормативной модели образования одного из образовательных предметов; воссоздание проекта образовательного курса; описание образовательного курса; создание заключительного проекта. От построения проекта педагогической системы зависит результативность образовательного процесса, качество знаний, уровень мотивации и уровень познавательной

активности участников процесса. Отмечено, что при создании проекта должны быть отражены реальные потребности, интересы и возможности соискателей высшего образования. Создание проекта от начала и до конца предусматривает разные виды деятельности соискателей высшего образования – планирование, защита гипотез, моделирование, поиск и отбор учебных материалов, выбор форм и средств презентации конечного результата проекта, воплощение проекта в жизнь. Обоснованно, что проектная деятельность – это процесс рационального познания мира, процесс собственных открытий, которые влияют на развитие интеллекта личности. Преподаватель является творцом системы проектно-поисковой деятельности соискателей высшего образования, что дает возможность им стать активными творцами, а не пассивными слушателями. Сделан вывод, что опыт проектной деятельности является внутренним результатом, который в будущем превратится в компетенцию и ценность.

Ключевые слова: деятельность; проектная деятельность; проектирование; проект; функции педагога.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] L. S. Vasylevska, «Proektna diialnist metodysta yak zasib udoskonalennia profesiinoi maisternosti pedahohiv», Naukovi zapysky Nizhynskoho derzh. un-tu im. Mykoly Hoholia. Serii: Psykholoho-pedahohichni nauky, № 6, s. 162–168, 2012. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzspp_2012_6_32.pdf
- [2] I. H. Yermakov, S. M. Shevtsova, Metod proektiv u konteksti zhyttievkykh rezultativ diialnosti uchniv. Proektna diialnist u litsei: kompetentnisnyi potentsial, teoriia i praktyka: nauk.-metod. posib.; S. M. Shevtsovoi, I. H. Yermakova, O. V. Batechko, V. O. Zhadka; Red. Kyiv, Ukraina: Departament, 2008, 520 s.
- [3] S. S. Izbash, «Proektna diialnist yak faktor sotsialno-profesiinoi adaptatsii studentiv pedahohichnoho universytetu»: dys. kand. nauk: 13.00.04; Melitopolskyi derzh. ped. un-t. Melitopol, 2007, 290 ark.
- [4] V. V. Kostina, «Pedahohichne proektuvannia zasobiv upravlinnia navchalno-piznavalnoi diialnistiu starshoklasnykiv»: dys. kand. nauk: 13.00.09. Kharkiv, 2002, 161 s.

- [5] O. V. Molchaniuk, «Proektuvannia zasobiv optymizatsii protsesu navchannia z pryrodnychkykh dystsyplin u vyshchykh navchalnykh zakladakh I–II rivniv akredytatsii»: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. nauk: 13.00.09; Volynskiy derzh. un-t im. L. Ukrainky. Lutsk, 2005, 20 s.
- [6] I. M. Shaposhnikova, «Pidvyshchennia efektyvnosti pidhotovky maibutnikh vchyteliv pochatkovoï shkoly do proektuvannia uroku»: dys. kand. nauk: 13.00.01. Kyiv, 1993, 149 s.

*Стаття надійшла до редакції
16 листопада 2020 року*